

Moldova poate să nu să se aștepte la gazul rusesc „ieftin” din Ucraina?

Vladimir ROTARU

Autoritățile moldovenești au acceptat să extindă contractul cu "Gazprom" și o reducere mare la gazul rusesc. Acum rămâne să înțelegem, cum să-l obținem

Recent s-a aflat că Chișinăul a prelungit în sfârșit contractul de furnizare a gazelor rusești. Președintele a vorbit de mult timp despre acest lucru ca despre un fapt care a avut deja loc, însă negocierile evident s-au prelungit. Cu toate acestea, noul acord a fost totuși semnat, în condiții favorabile pentru Moldova – prețul pe metru cub de „combustibil albastru” a scăzut de la 235 dolari la 173 dolari. Contractul va intra în vigoare la 1 ianuarie 2020.

Cu toate acestea, deși acordul privind livrările ulterioare de gaz rusesc în Moldova a fost într-adevăr, doar o problemă de timp, problema transportării sale este încă „agățată în aer”. Problema de tranzit rămâne un subiect dur al politicii europene în ansamblu, iar Moldova nu face excepție în această privință.

Până în prezent, situația negocierilor privind gazele dintre Rusia și Ucraina este sincer vorbind, deplorabilă. Toate părțile își exprimă dorința, pentru continuarea tranzitului, iar Kievul a anunțat semnarea acordului de transportarea de gaze drept „prioritatea absolută”. Cu toate acestea, până în prezent, chiar eforturile de mediere ale Uniunii Europene nu sunt suficiente pentru a elimina toate contradicțiile, care sunt complicate, atât de conjunctura generală a relațiilor dintre cele două țări, cât și de procesele judiciare dintre Naftogaz și Gazprom.

Dar rădăcina principală a problemelor nu este doar în aceasta, ci în diferența fundamentală a intereselor strategice ale celor două state. Ucraina, la fel ca Uniunea Europeană, dorește să obțină un contract pe termen lung, similar cu cel încheiat în 2009. Rusia, având în vedere lansarea fluxurilor petroliere turcești și nordice în 2020, este pregătită doar pentru un acord pe termen scurt. În mod evident, Kremlinul intenționează să reducă semnificativ importanța tranzitului gazelor ucrainene și să primească în viitor un instrument suplimentar de influență asupra Kievului.

Este posibil ca părțile să poată încă soluționa disputa privind gazele în ultimul moment, dar până acum toate negocierile pe acest subiect au eșuat. Există motive să credem că reuniunile viitoare la nivel de experți și la nivel ministerial de la sfârșitul lunii noiembrie sau începutul lunii decembrie se vor încheia cu același rezultat.

Aparent, Chișinăul este conștient de riscurile încetării tranzitului ucrainean, chiar în ciuda asigurărilor constante ale oficialilor moldoveni că gazul din Moldova anul viitor „va fi cu siguranță”. Prin urmare, contractul reînnoit cu Gazpromul prevede condiții alternative pentru aprovizionarea cu gaz, inclusiv opțiunea de a cumpăra „combustibil albastru” rusesc pe granița ruso-ucraineană sau inversarea acestuia prin coridorul trans-balcanic.

În ciuda acestui fapt, fiecare scenariu alternativ are capcanele profunde într-un fel sau altul, care nu numai că pot compensa cu ușurință efectele pozitive ale reducerilor de gaze oferite Moldovei, dar pot crea riscuri pentru furnizarea sa în ansamblu. De exemplu, în cazul inversării gazelor, care rămâne una dintre opțiunile principale, Republica Moldova va trebui să suporte costuri suplimentare semnificative (după cum a recunoscut deja președintele Igor Dodon), iar celălalt scenariu specificat în contract presupune furnizarea de gaze, doar către Chișinău și nordul țării.

Este tipic faptul că Moldova să nu aibă pârghii de influență asupra situației actuale, deși acestea ar fi putut fi. Așadar, nu este foarte clar de ce diplomația moldovenească nu a fost în măsură, de exemplu, să asigure participarea reprezentanților Republicii Moldova la negocierile privind gazele cel puțin în statut de observator, deoarece problema aprovizionării se referă direct pentru interesele Chișinăului. Mai mult, a fost ratată o mare șansă de a profita de resursele de atenție internațională imense asupra Moldovei după evenimentele din iunie și de a declara cu voce tare problema (și poate chiar a deveni una dintre platformele importante pentru discuțiile sale). Și aceasta să nu mai vorbim de potențialul intermediar al Chișinăului, care ar putea încheia relații bune cu Kievul și Moscova în favoarea sa.

De asemenea, este important de remarcat rolul semnificativ redus al tendinței ucrainene în politica externă a Moldovei. Vizita fostului prim-ministru Maia Sandu la Kiev a rămas, de fapt, ceremonială, deoarece nu a dus la implementarea cel puțin a unor inițiative comune, inclusiv pe tema gazelor.

Contractul semnat cu Gazpromul, ar putea deveni într-o oarecare măsură un factor pozitiv în contextul general al litigiului privind gazele dintre Rusia și Ucraina. Cu toate acestea, pe fondul recentelor remanieri politice interne din Republica Moldova, este puțin probabil ca Kievul să țină cont acum de interesele moldovenești.

Este clar că Moldova de la bun început ar fi putut să spere la un rol cheie în soluționarea conflictului cu gazele, dar Chișinăul a avut toate oportunitățile de a nu rămâne un observator pasiv în el. Acum, politicienii moldoveni pot urmări doar rezumatul știrilor rusești și ucrainene – până la urmă, soarta Republicii Moldova va fi din nou decisă dincolo de granițele sale.